

ראשי, ולגרום לראש-המערכת זעזוע-מוח במהלומות של ידית-טוריה.  
במאי 1955, בשיא המערכה על חושי-טא, הונח מוקש אדיר בפתח המערכת. הוא היה גורם לעשרות אבידות, לולא אירעה תקלה בנפץ — תקלה שאי-אפשר היה לצפותה מראש. כעבור ימים מעטים התפריצה פצצה בדפוס, פצצה פועל. בדצמבר 1957 נחטף אלי תבור.

כל המעשים האלה הכריחו את המערכת לנקוט אמצעי-בטחון, שהגיעו מדי פעם לפעמים קיצוניים. במשך תקופות ארוכות לא זזו חברי-המערכת ללא אקדה טעון בכיסם או בחגורתם, עם כדור בבית-הבליעה. בזמנים מסויימים הופעלו סידורי-שמירה מיוחדים על המערכת ועל אנשיה, ונקטו אמצעים חמורים להכשלת מארבים.

כך הנחילו לנו אויבינו תכונה קלאסית שניה של הקומונו: התחושה המתמדת של סכנה גופנית, הנכונות לחיות עם הסכנה — לא לשעה ולא ליום, אלא כמצב-קבע, כחלק בלתי-נפרד מן החיים ומן התפקיד. נוספו על כך סידורי-בטחון מסוג אחר. עוד בראשית דרכנו הופעלו נדננו כל אמצעי הביולוש וההאונה שבאמתחת מנגנון-החושך. הצורך להגן על מקורות-האנפורה מציה, לקיים מגע עם מודיעים במרכזי ה-מישטר מבלי לסכנם, להיזהר מפני פרובורציות ומלכודות, לסלק סוכנים שהוחדרו מדי פעם למערכת — כל אלה כפו עלינו כללי-הירות שהפכו זה מכבר לטבע שני. כל אחד מאתנו יודע שהוא אוביקט מתמיד לעיני-האויב, ולתגובה — והתרגל לכך. כל אלה הוסיפו לעיצוב רוח הקומונו. כי לאיש הקומונו אין חיים פרטיים של ממש — אין לו אף שעה אחת ביממה בה הוא "מחוקק לתפקיד".

לקראת סוף 1957 התגבשה התקפה רבת-ממדים על המוצב. היא באה מכמה כיוונים בעת ובעונה אחת. שבועות-רפוש בשם רימון, בו השקע המישטר כחצי מיליון לירות מקרנות סודיות, נועד להכשיר את האוירה. חטיבת תבור ותקירתו נועדו לסק את "ההוכחות". המחזה זרזק אותו לכביש, שהוצג לפי פקודת ראש-המשלה ובנוכחותו האישית, בא לגייס את דעת הקהל. אולם ההתקפה התמוטטה באמצע הודות להתערבותו הנאדרת של הציבור שחש לעזרתנו. כל מי שהיה קשור במיבצע המביש, נקבר בקבר מוסרי.

כל אותו זמן הוטרדנו בשרשרת בלתי פוסקת של משפטים. אין כמעט חברי-מערכת שלא נאסר בזמן מן הזמנים תוך ביצוע תפקידו. נעשו נסיונות נואשים למנוע את יציאתנו מן הארץ, ולנתץ את הקשרים שלנו עם העתונות העולמית ועם גורמי-חוקק. על-ידי הפיכתנו לפושעים פליליים. הואשמונו בבזיון בית-המשפט ובגרימת כהלה לציבור, רית, בניגובה ובהפרעת הסדר הציבורי, בתקיפת שוטרים בעת-מילוי-תפקידם ובכנייה סה לאזורים אסורים.

היתה זאת הקדמה להתקפה האחרונה, החמורה ביותר: הנסיון לחוקק את חוק לשון הרע. בפקודתו האישית של ראש-המשלה, תוך כוונה מפורשת וגלוי-לב לחסל את העולם הזה. גם התקפה זו התימוטטה, לפי שעה, באש הזעם הציבורי, שהיתה בפעם הראשונה כל-עולמית. כל גיבור של עוצמת ההתקפה — הגביר עוד יותר את כח ההגנה.

כך חישלו אויבינו, במשך תריסר שנים, את תודעת-הקומונו — את התחושה ש"מערכת זו חייבת להיות מוכנה בכל רגע להתקפה, העלולה לבוא מכל כיוון שהוא. הכל אפשרי בכל עת: מטען פלאסטי או אישום פלילי, התקפת אקדחים או פקודת-מאסר, פרובוקציה או מכה כלכלית. כל חברי-מערכת יודע זאת, וחי עם ידיעה זאת. זוהי רוח הקומונו. אין היא קיימת עוד בשום מקום אחר במדינה — להוציא את משקי-הספר באזורים המסוכנים ביותר, את היחידות הקרובות ביותר של צה"ל, ואת משמרי-הגבול.

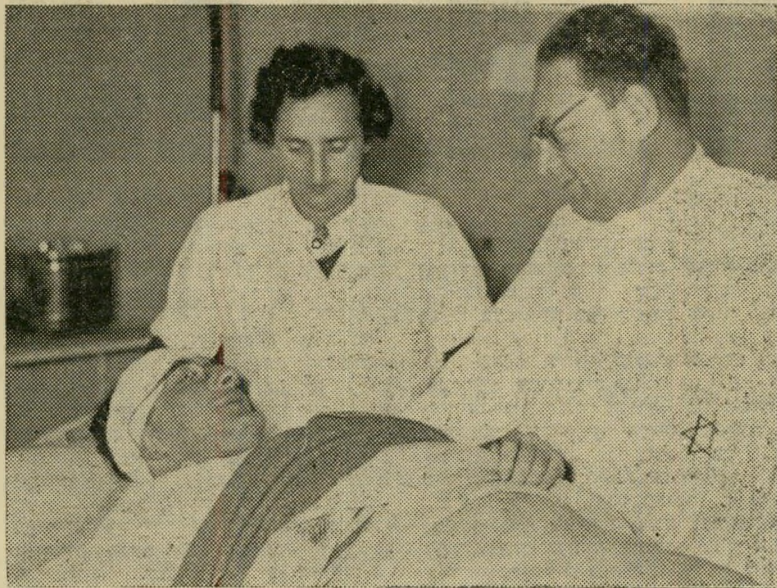
רשימה מאלפת. כי העולם הזה הוא מש"מר הגבול של הדמוקרטיה הישראלית, מש"מר מול כוחות-החושך, כיתת-צנחנים של מלחמת חרות ישראל.

### תפקידו של הקומונו הוא לפעול תוך הרחק מעבר לקהים. אין הוא פועל

ביום האחרון של השנה ה-12 נעצר חברי-המערכת שלמה אלינג, בעוון חדירה ללא-רשיון לאזור המישל הצבאי, שעה ש"סיטה את מחאת תושבי בענה. יחד עימו נאסרה אשתו, שנלוותה אליו בתפקיד קשה זה — ושטימלה בכך את כל נשות חברי-המערכת, שסבלו למענם כה רבות בתדיר השנים האחרונות.

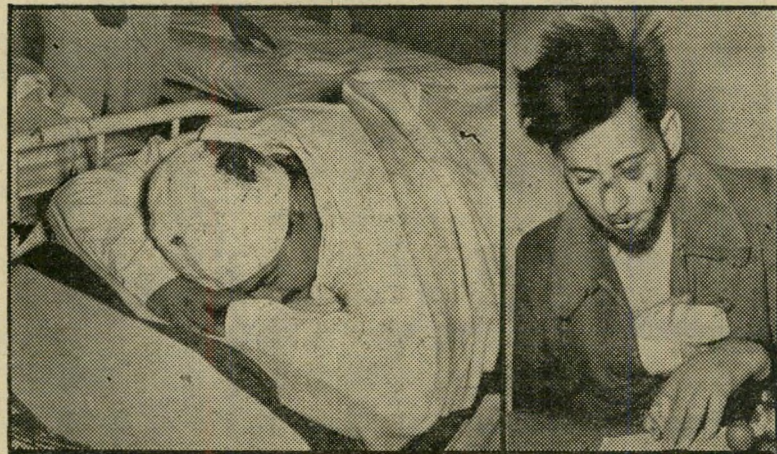
בחזית מגובשת, כששני אגפיו מובטחים על-ידי יחידות שכנות, כשמיימו מוגנים וכשעורפו בטוח. איש-הקומונו מכיר את תחושת הבדידות, כשהוא לבדו, עמוק בשטח עויין,

רחוק מכל סיוע ותגבורת. אם יאיר לו מזלו, יצליחו הגדודים הסדירים להגיע אליו ולהתחבר עמו בעוד מועד — כפי שקרה למיזר המטלה, אם יצליח בתפקידו, יוכל לחזור, מבעד לקחי האויב, אל בסיסו —



עורך-התבנית קריאל (דוש") גרודס מקבל עזרה ראשונה אחרי שנפצע מרטיסי פצצה שהוטלה למערכת בשעות הלילה. חדר-עבודתו של דוש ניזוק מעוצמת ההתפוצצות, שמבצעה לא נתגלו עד היום.

## דצמבר 1952



בשעת נסיון בלתי-מוצלח לחטוף את העורך הראשי לפני המערכת בחצות לילה, נגרם לשלום כהן (שמאל, בבית החולים) זעזוע-מוח קשה, בעת שחש בחשיכה לעזרת אבנרי, שידיו נשברו בידית סורית.

## דצמבר 1953



מכונת-תופת הב"קיעה את קיר דפוס ישראל בשעת הדפסת העתון, פצצה פועל.

## יאיר 1955

מנגנון-החושך, שוחרר ונעצר בידי המשטרה. אלי תבור נחטף בידי

## דצמבר 1957

המשך בעמוד 10

כפי שנהגו לעשות שוטלי שמשון. אולם עליו להיות מוכן תמיד להילחם לבדו, מבודד ומנותק, ימים ארוכים. כמה אנהנו מכירים תחושה זו היטב. כמה פעמים הרגשנו כי היריב עולה עלינו בכל כוחו, מכל עבר, בעודנו מבודדים לחלוטין במערכת, ללא עורף ציבורי מארגון, ללא הבטחת עזרה מידי איש? כמה פעמים נערכו עלינו דיונים בכנסת, מבלי שאף ח"כ אחד יעז להתייצב בגלוי ובפירוש לצידנו? כמה פעמים תפסנו עמדה קיצונית וחשופה, כשגם הציבור הטוב ראה בנו עדת חמומי-מות המפריזה ללא שיעור?

אולם ידענו גם את התחושה ההפוכה — כשהחלי-החלון עם התגבורת מופיע באופק, כשהמתנה הגדול מצטרף אלינו ברגע המכריע, כשאנו הופכים בין לילה מעדתי-מטורפים למודי-התוודע של חזית ציבורית אדירה. כך היה בפרשת-לבון, בה הוכחה לפתע צדקת דברינו שנראו במשך שנים כפאנטזיה מגוחכת — קיומה של קנוניית נערי-החצר, היד השחורה של הרודנות הזוחלת. כך היה, לפני כן, בפרשת קסטנר, וכן היה זה עתה, במלחמה על חוק לשון-הרע. איש-הקומונו יוצא לפעולתו החיונית, גם כשהוא יודע כי סיכוייו אפסיים. מעולם לא שאלנו את עצמנו, בראשית של מסע ציבורי: האם נצליח לגייס את דעת-הקהל, או שמא נישאר מבודדים? אנהנו שמחים להיות בחברה טובה — אך אנהנו מוכנים להיות בודדים. זה אולי ההבדל המכריע בין הקומונו לבין כל יחידה צבאית אחרת. יצאנו למאבקים ללא-ספור, גדולים וקטנים. מאבקים גדולים על דמות המדינה, ומאבקים קטנים נגד עול ושירות. איני זוכר אף מקרה אחד ויחיד בו שאל חברי-מערכת אי-פעם: שמא אין הדבר כדאי? שמא זה מסוכן מדי? שמא אנו מזמינים התקפה נגדית שלא נוכל לעמוד בה? על כך גאוונו.

### ★ ★ ★

**אנשי הקומונו** אינם גיבורים ואינם מלאכים. שום דבר אינו מבדיל בינם לבין שאר האדם, וזאת הנכונות ללכת קדימה תחת אש. הם פוחדים ככל האדם, אך הם מתרגלים להתגבר על הפחד. הם מקוילים בכל הליקויים של בשרודם, בתוספת כמה ליקויים מיוחדים משלהם. הם לוקים בבטחון-עצמי מופרז, ביהירות כלשהי (המתבטאת, בלי-ספק, גם במאמר זה). אך יש צדדים אחרים לאופיו של איש-הקומונו. יש בו חדות-פעולה, שמקורה בהרגשה שהוא ממלא תפקיד חיוני, תפקיד בו אין לו תחליף. יש בו הומור מיוחד, המאפשר לו להתלוצץ גם כאשר המצב נראה קודר ביותר. אפשר היה למלא ספרים בהלצות הפנימיות של מערכת זו. הוא חובב חיים, כפי שרק אדם החי במתח מתמיד יכול לאהוב לחיות.

בניגוד לדעת רבים, אין איש-הקומונו מרנפוש, ואין הוא שונא את יריבו. הוא פועל מתוך אהבה לדברים שהוא מאמין בהם — לא מתוך שינאה לאויב המקיף אותו. מעולם לא ראיתי חבר-אנשים הרחוק כל כך שמץ של שינאה כמו מערכת העולם הזה.

(לא פעם נמסר לנו כי פלוני תוהה ב"פומבי: מה הם רוצים ממני? מה עשיתי להם? מדוע הם שונאים אותי? מה תשובה היא: איש אינו שונא אותי, לאיש אין כל-יחס אישי אליו. אנו פועלים מתוך דבקות בעקרונות, ומתייחסים לאדם על פי מעשיו ומגמתו. וכפי שהוכח במקרה של פנחס לבון, משנתה יחסנו בהשתנות מעשי ה-איש.)

לעתים, בהעפנו סביבנו מבט, גם ברגי עינו הקשים ביותר, נדמה לנו שאין במדינה אנשים מאושרים מאתנו. כי אנו עושים את אשר אנו רוצים לעשות. ממלאים אנו תפקיד אהוב עלינו, המעניק לנו סיפוק עמוק. איננו אובלים את עצמנו בסתר, כי דרכו של הקארייריסט המתפלש בעפר. איננו לוקים באולקוס, כמו מלחך-הפינקה, שעלה לגדולה הודות לכשרונו להחניף ל-זקן. מעולם לא ביקשנו חסד מאיש. כשאנו מביטים אחורה על תריסר שנים אלה, נראה כאילו כל רגע היה טוב, למרות ההתרגשות המתמדת, למרות המתח הנצחי (ואולי דווקא בגללם).

אכן, ככל שגוברת ההתרגשות, ככל שגובר המתח, כן משתפרת פעולת מערכת זו. היא מגיעה לשיא כושרה רק תחת לחץ. גם זו תכונה — טובה או רעה — של קומונו.

היו תקופות ארוכות של שקט, של ירידת מתח, של אורה לא-איכפתית כבינו. בכל תקופה כזאת נראה כאילו ירד כושרנו, כאילו נס ליחוני. ברם, אך הופיע האתגר (המשך בעמוד 10)